

Ontwerp-maatregelen Waterschap Zuiderzeeland voor Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is een richtlijn die een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewateren tot doel heeft. Lidstaten zijn verplicht maatregelen te nemen om deze waterlichamen in een goede toestand te brengen en te houden.

In de KRW is opgenomen dat waterbeheerders iedere 6 jaar de KRW-doelen en -maatregelpakketten waar nodig actualiseren. Het bereiken van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in Flevoland is niet alleen een verantwoordelijkheid van Waterschap Zuiderzeeland, maar vraagt om samenwerking en inzet van relevante regionale organisaties, het Rijk en in sommige gevallen ook de Europese Unie.

Welke verantwoordelijkheden heeft Waterschap Zuiderzeeland?

- Adviseren van de provincie over KRW-doelen en -maatregelen;
- Nemen van maatregelen die tot de eigen taak behoren.

De ontwerp-KRW maatregelen van Waterschap Zuiderzeeland

In de KRW-factsheets bij het Waterprogramma van de provincie, staan per waterlichaam (tochten, vaarten, plassen en meren; zie figuur) alle maatregelen die tot nu toe genomen zijn of in uitvoering zijn. Daarnaast zijn aanvullende maatregelen beschreven die worden voorgesteld voor de volgende KRW-planperiode, die van 2022-2027. De maatregelen van het waterschap maken hier deel van uit. Naast deze maatregelen doet het waterschap natuurlijk meer om de waterkwaliteit te verbeteren. Beheer- en onderhoudsmaatregelen als maaien en baggeren bijvoorbeeld, maar ook vergunningverlening, handhaving en toezicht. Deze werkzaamheden horen bij de reguliere taken en zijn daarom niet opgenomen voor de KRW.

Voor de derde KRW-planperiode heeft het bestuur van het waterschap voor de KRW de volgende maatregelen in ontwerp vastgesteld:

- het vispasseerbaar maken van 4 stuwen;
- het vispasseerbaar maken van gemaal de Blocq van Kuffeler bij Almere;
- het verplaatsen van karpers in de Stobbentocht.

Vispasseerbaar maken van stuwen

Uit onderzoek naar mogelijkheden om de visstand te verbeteren blijkt dat stuwen soms een belemmering vormen voor de verspreiding van vis en daarmee de visstand in een waterlichaam. Dit is het geval in de waterlichamen Tochten ABC1, Tochten ABC2 en Tochten DE. In Tochten ABC1 gaat het om twee stuwen in de Spijktocht, in Tochten ABC2 om een stuw in de Oldebroekertocht en in Tochten DE om een stuw in de Nijkerkertocht. De stuw in de Oldebroekertocht verhindert een vrije migratie van de vissen vanuit de Hoge Vaart naar zowel Tochten ABC2 als het achterliggende waterlichaam Tochten ABC1 (hier is 'de voordeur' dicht).

Vispasseerbaar maken van de Blocq van Kuffeler

De hoofdgemalen van het waterschap, die water uitmalen van Flevoland naar de omliggende rijkswateren, belemmeren de vistrek. Gemaal Colijn bij Ketelhaven is enkele jaren geleden daarom al vispasseerbaar gemaakt. Gemaal Vissering bij Urk wordt momenteel passeerbaar gemaakt. Uit monitoringgegevens blijkt dat ook bij het gemaal de Blocq van Kuffeler veel vis is, die polder in wil trekken. Waterschap Zuiderzeeland wil daarom ook dit gemaal vispasseerbaar maken. Vis kan dan zowel de Hoge als de Lage vaart optrekken en alle hiermee in verbinding staande wateren. Met deze maatregel wordt ook een bijdrage geleverd aan de Natura 2000-doelstellingen van de Lepe-laarplassen en de Oostvaardersplassen.

De aanleg is in lijn met het visbeleid van het waterschap. Hierin is aangegeven dat de toestand van de aal in Nederland de afgelopen decennia verslechtert. Het waterschap wil daarom actief bijdragen aan een verbetering van de aalstand door vismigratievoorzieningen aan te leggen bij migratieknelpunten.

Verplaatsen van karpers in de Stobbentocht

In het waterlichaam Tochten ABC1 komt lokaal veel karper voor. De grote hoeveelheid karper heeft een negatieve invloed op de ecologische toestand. Het waterschap wil daarom de karper afvissen en verplaatsen naar een locatie ergens anders in Flevoland. Het waterschap kan hier niet alleen over beslissen. Dit gaat in samenspraak met verschillende visrechthebbende organisaties.

Over een aantal maatregelen heeft het waterschap nog geen besluit genomen.

Dit komt doordat er nog onderzoeken lopen. Het gaat dan om:

- het baggeren van 't Bovenwater in Lelystad;
- het vervangen van gecreosoteerde oeverbeschoeiing om normoverschrijdingen van fluorantheen tegen te gaan;
- maatregelen bij afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's) die effluent lozen op de Lage Vaart om normoverschrijdingen van totaal-fosfor tegen te gaan bij de autonome groei van de bevolking;

Baggeren van 't Bovenwater

In 't Bovenwater is 's zomers al jarenlang overlast door overmatige blauwalgenbloei. Voor de eerste en tweede KRW-planperiode zijn geen KRW-maatregelen opgenomen voor 't Bovenwater. Dit omdat destijds verwacht werd dat met de al afgesproken beheermaatregelen de blauwalgenproblemen opgelost kon worden. Dit is helaas niet gelukt. In de periode 2015-2018 voerden het waterschap en de gemeente Lelystad verschillende onderzoeken uit om de waterkwaliteit te verbeteren. Baggeren lijkt de enige overgebleven optie, alhoewel ook deze maatregel geen 100% succes garandeert. Het waterschap en de gemeente spraken begin 2020 af de maatregel 'baggeren' verder te onderzoeken op mogelijkheden voor lokale verwerking van het slib. De uitkomst vormt de basis voor het besluit door beide partijen over het wel of niet baggeren van de plas. De uitvoering van het onderzoek is door de Coronacrisis echter vertraagd. Het streven is om de uitkomst bij de definitieve besluitvorming over de maatregelen voor de KRW beschikbaar te hebben.

Vervangen gecreosoteerde oeverbeschoeiing

In de KRW-waterlichamen in de Noordoostpolder (Tochten Lage en Hoge afdeling NOP en Vaarten NOP) overschrijdt de schadelijke stof fluorantheen de norm. Het wordt niet uitgesloten dat gecreosoteerde oeverbeschoeiing een belangrijke oorzaak hiervan is. Deze beschoeiing is nog geplaatst door het voormalige Waterschap Noordoostpolder. Er lijkt er een verband te zijn tussen gecreosoteerde oeverbeschoeiing en de aanwezigheid van fluorantheen in de waterbodem. Het waterschap onderzoekt momenteel wat het effect is van het verwijderen van gecreosoteerde oeverbeschoeiing op de waterkwaliteit. Op basis van de uitkomst wordt dan besloten of het nodig is de aanwezige gecreosoteerde oeverbeschoeiing in de Noordoostpolder te vervangen.

Maatregelen AWZI's

De Lage Vaart voldoet op dit moment aan de norm voor fosfor. Fosfor is een voedingsstof, bij te hoge gehalten kan (blauw)algenbloei ontstaan. Naast de agrarische sector is het effluent van de drie AWZI's die lozen op de Lage Vaart, een belangrijke bron van fosfor. Om te voorkomen dat door autonome groei van de bevolking de hoeveelheid fosfor vanuit de AWZI's toeneemt, neemt het waterschap maatregelen om dit tegen te gaan. Dit kan bij alle AWZI's die effluent lozen. AWZI Almere lijkt de meest aangewezen zuivering, omdat deze AWZI de grootste fosforvracht loost én deze in de planning staat om gerenoveerd te worden. Het waterschap werkt hiervoor plannen uit. Deze worden dit voorjaar met het bestuur besproken. Als extra zuiveringsambitie worden hierbij maatregelen meegenomen om microverontreinigingen te verwijderen. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan de landelijke discussies over het verwijderen van medicijnresten op AWZI's.

KRW waterlichamen 2019

Legenda

- Tochten ABC1
- Tochten ABC2
- Tochten DE
- Tochten FGIK
- Tochten H
- Tochten J
- Tochten hoge afdeling NOP
- Tochten lage afdeling NOP
- Vaarten NOP
- Vaarten hoge afdeling ZOF
- Vaarten lage afdeling ZOF
- Bovenwater
- Harderbroek
- Harderbroek Roerdomp
- Lepelaarplassen
- Noorderplassen
- Oostvaardersplassen
- Vollenhover- en Kadoelermeer
- Weenwater

